

ZASADY OCENIANIA Z HISTORII I SPOŁECZEŃSTWA KLASA 5

CELE EDUKACYJNE

- Zainteresowanie uczniów przeszłością.
- Dostarczenie wiedzy, która umożliwi ukształtowanie poprawnych wyobrażeń o życiu w przeszłości, zrozumienie natury ludzkiej i motywów postępowania minionych pokoleń.
- Rozwijanie poczucia przynależności do rodziny, społeczności lokalnej, grupy etnicznej, religijnej, narodu, państwa, społeczności europejskiej i światowej.
- Dostarczenie wzorów osobowych z przeszłości, wprowadzanie uczniów w świat wartości ogólnoludzkich, sprzyjających wychowaniu prawego człowieka i aktywnego, świadomego swych praw i obowiązków obywatela.
- Umożliwienie uczniom zrozumienie innych ludzi i społeczeństw; kształtowanie szacunku i przywiązanie do własnego państwa i rodzimej kultury.

KONTROLA I OCENA

1. Ocenie podlegają następujące formy sprawdzania wiedzy i umiejętności ucznia:

- czytanie mapy i korzystanie z atlasu,
- czytanie ze zrozumieniem,
- odpowiedzi ustne,
- sprawdziany pisemne (testy, kartkówki),
- aktywność,
- posługiwanie się podstawowymi pojęciami z zakresu chronologii; obliczanie czasu wydarzeń, długości ich trwania, umieszczanie ich na taśmie chronologicznej,
- praca w grupie, projekt,
- praca w zeszycie przedmiotowym,
- praca w zeszycie ćwiczeń.

2. Przy wypowiedzi ustnej pod uwagę brane są:

- znajomość poznanych zagadnień,
- samodzielność wypowiedzi,
- sposób wypowiedzi.

3. Sprawdziany pisemne - są obowiązkowe, zapowiadane uczniom i wpisywane do dziennika z tygodniowym wyprzedzeniem. Sprawdziany przeprowadzane są po omówieniu określonej partii materiału np. jednego działu. Uczniowie znają zakres materiału przewidzianego do kontroli. Ze sprawdzianów i zapowiedzianych kartkówek nie można zgłosić nieprzygotowania.

4. Sprawdziany i kartkówki oceniane są według systemu punktowego:

100% - 96% punktów – celujący (6)

95% - 91% punktów – bardzo dobry (5)

90% - 70% punktów – dobry (4)

69% - 51% punktów – dostateczny (3)

49% - 25% punktów – dopuszczający (2)

24% - 0% punktów – niedostateczny (1).

5. Odpowiedzi ustne i kartkówki dotyczą materiału z ostatniej lekcji. Oceny z nich otrzymane można poprawiać.
6. Uczeń, który opuścił sprawdzian, pisze go w terminie ustalonym przez nauczyciela.
7. Uczeń może jeden raz poprawić ocenę ze sprawdzianu w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
8. Praca domowa – kontrolowana na bieżąco.
9. Prace domowe mogą być pisemne, ustne lub polegać na przygotowaniu określonych materiałów potrzebnych na lekcję. Prace mogą być krótko lub długoterminowe.
10. Aktywność, czyli czynny udział ucznia w pracy na lekcji, jest nagradzana plusem (5 plusów = bdb).
11. Uczeń ma obowiązek systematycznego prowadzenia zeszytu przedmiotowego, w którym winny znaleźć się wszystkie zapisy lekcji i zadania domowe.
12. Uczeń ma obowiązek starannego i wyraźnego wypełniania ćwiczeń w zeszycie ćwiczeń. Nieobecność ucznia na lekcji nie zwalnia go z obowiązku nadrobienia zaległości i uzupełnienia braków.
W przypadku długotrwałej, usprawiedliwionej nieobecności uczeń uzgadnia z nauczycielem termin wykonania tego obowiązku.
13. Ocena klasyfikacyjna wynika z ocen cząstkowych, ale nie jest ich średnią arytmetyczną.
14. W ostatecznej klasyfikacji rolę dominującą odgrywają oceny za sprawdziany, kartkówki i odpowiedzi ustne.
15. Ocena roczna jest wystawiana na podstawie cząstkowych ocen z II semestru i oceny za I semestr.

WYMAGANIA

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Legendarne początki	Uczeń wie, co to jest legenda.	Uczeń zna i potrafi opowiedzieć legendy o Lechu, Czechu i Rusie oraz o Piaście Kołodziejcu i Popielu.	Uczeń rozumie znaczenie legend w poznawaniu historii.	Uczeń zna legendy związane ze swoim miejscem zamieszkania.	
W państwie Mieszka I	Uczeń wie, co to jest plemię.	Uczeń zna datę przyjęcia chrztu przez Mieszka I. Opowiada, jak wyglądało życie codzienne ludzi w czasach Mieszka I.	Uczeń wymienia przyczyny i skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I.	Wymienia najważniejsze plemiona żyjące na ziemiach polskich.	Uczeń odróżnia źródła historyczne od legendy.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Rozbicie dzielnicowe*	Uczeń wie, kim byli Bolesław Krzywousty i Władysław Łokietek oraz czego dokonali.	Uczeń zna datę koronacji Władysława Łokietka. Wie, kim byli Tatarzy. Zna legendę o hejnale z wieży Mariackiej. Wie, kim byli Krzyżacy. Wyjaśnia, skąd Krzyżacy wzięli się na ziemiach polskich.	Uczeń zna daty: testamentu Bolesława Krzywoustego, sprowadzenia Krzyżaków do Polski, bitwy pod Legnicą.	Wymienia przyczyny i skutki rozbicia dzielnicowego. Wskazuje dzielnice na mapie.	Uczeń wie, komu przypadły poszczególne dzielnice.
Państwo Kazimierza Wielkiego	Uczeń wie, kim był Kazimierz Wielki.	Uczeń wymienia osiągnięcia Kazimierza Wielkiego. Wie, kim był Wierzynek. Zna datę założenia Akademii Krakowskiej. Opowiada o życiu średniowiecznych żaków.	Uczeń wskazuje na mapie ziemie wchodzące w skład państwa Kazimierza Wielkiego na początku jego panowania i przyłączone do Polski przez tego władcę. Omawia osiągnięcia gospodarcze, polityczne i kulturowe Kazimierza Wielkiego.	Uczeń rozumie znaczenie panowania Kazimierza Wielkiego dla historii Polski i potrafi je ocenić.	Zna najświetniejszych absolwentów Akademii Krakowskiej.
Rycerze i turnieje	Uczeń wie, kim byli paż i giermek. Wie, co to są: herb, turniej i pasowanie na rycerza. Wymienia elementy średniowiecznego zamku.	Uczeń potrafi opisać herb, turniej i pasowanie na rycerza. Podaje przykładowe zasady kodeksu rycerskiego. Opisuje elementy średniowiecznego zamku.	Uczeń opowiada o Zawiszy Czarnym. Rozumie znaczenie powiedzenia: „polegać jak na Zawiszy”.	Zna najświetniejszych absolwentów Akademii Krakowskiej.	Uczeń rozumie znaczenie kodeksu rycerskiego.
Zakony rycerskie*	Uczeń wie, kim są Arabowie. Wie, czym były krucjaty i kim byli krzyżowcy.	Uczeń wskazuje na mapie Ziemię Świętą i Jerozolimę. Wie, co to jest islam. Zna zakony rycerskie.	Uczeń krótko charakteryzuje religię islamską. Wymienia przyczyny i skutki wypraw krzyżowych.	Krótko charakteryzuje zakony rycerskie.	Uczeń dokonuje samodzielnej oceny wypraw krzyżowych.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
W cieniu średniowiecznej katedry	Uczeń wie, jak wyglądało miasto w średniowieczu. Wie, co to jest ratusz i kim są mieszczanie. Wymienia podstawowe zajęcia mieszkańców średniowiecznych miast.	Uczeń wskazuje na planie najważniejsze elementy średniowiecznego miasta: rynek, ulice, kościół, mury miejskie. Wie, co to są: jarmark, fosa, cech. Wie kim są rzemieślnicy.	Uczeń rozróżnia grupy mieszczan i wymienia ich zajęcia.	Przedstawia różnice między miastem średniowiecznym a współczesnym.	Uczeń porównuje życie średniowiecznych mnichów, rycerzy i mieszczan.
Style romański i gotycki*	Uczeń rozpoznaje budowle w stylach romańskim i gotyckim. Wie, kim są pątnicy i co to są relikwie.	Uczeń wskazuje i nazywa główne cechy stylów romańskiego i gotyckiego.	Uczeń wymienia najważniejsze polskie zabytki sztuki średniowiecznej.	Opowiada o kulturze średniowiecznej.	Uczeń wymienia zabytki sztuki średniowiecznej, które znajdują się w jego najbliższej okolicy.
Życie codzienne średniowiecznej wsi	Uczeń wymienia podstawowe zajęcia chłopów w średniowieczu. Wie, kto to był sołtys.	Uczeń wie, jaki był podział pracy między mężczyzn, kobiety i dzieci na średniowiecznej wsi. Opisuje chłopskie domostwa. Wymienia podstawowe potrawy średniowiecznych chłopów.	Uczeń wie, jakie miał obowiązki i przywileje sołtys. Porównuje wieś średniowieczną ze współczesną.	Wymienia chłopskie powinności wobec właściciela wsi.	Uczeń porównuje życie średniowiecznych mnichów, rycerzy, chłopów i mieszczan.
Poznaj to, co nieznanie... Wikingowie – żeglarze i odkrywcy*	Uczeń wie, kim byli wikingowie.	Uczeń wie, co to są: amulet, drakkary, runy.	Uczeń wskazuje na mapie miejsca zamieszkania wikingów oraz najważniejsze szlaki ich wypraw. Wymienia elementy stroju wikinga.	Dostrzega związek między miejscem zamieszkania a sposobem życia.	Uczeń rozumie znaczenie kultury wikingów w rozwoju Europy.
Unia dwóch państw	Uczeń wie, kim byli królowa Jadwiga i Władysław Jagiełło.	Uczeń zna legendę o klamerce królowej Jadwigi. Wskazuje na mapie Wielkie Księstwo Litewskie. Zna datę zawarcia unii	Uczeń wie, dlaczego królowa Jadwiga zasiadła na polskim tronie. Wymienia przyczyny i skutki unii polsko-litewskiej.	Zna herby Litwy i Królestwa Polskiego.	Uczeń dokonuje samodzielnej oceny unii w Krewie.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
		w Krewie.			
Wielka wojna z Krzyżakami	Uczeń wie, kim byli Krzyżacy. Zna datę bitwy pod Grunwaldem. Potrafi odczytać plan bitwy pod Grunwaldem. Wie, co to była wojna trzynastoletnia, i zna daty jej rozpoczęcia i zakończenia oraz główny skutek.	Uczeń zna przebieg bitwy pod Grunwaldem. Opowiada o bitwie pod Grunwaldem.	Uczeń wie, kim byli Kawalerowie Mieczowi. Opowiada, jak Krzyżacy założyli swoje państwo. Wskazuje na mapie: Malbork, Gdańsk, Pomorze Gdańskie, Grunwald.	Wymienia przyczyny i skutki wielkiej wojny. Zna obraz Jana Matejki <i>Bitwa pod Grunwaldem</i> . Wie, że Henryk Sienkiewicz napisał powieści <i>Krzyżacy</i> .	Uczeń zna znaczenie bitwy pod Grunwaldem.
Renesans w Europie*	Uczeń wskazuje na osi czasu okres trwania renesansu w Europie. Wie, kim byli Leonardo da Vinci i Michał Anioł.	Uczeń zna i wyjaśnia pojęcia: <i>humanista</i> , <i>renesans</i> , <i>człowiek renesansu</i> . Wie, dlaczego renesans narodził się we Włoszech.	Uczeń rozpoznaje najważniejsze dzieła renesansu: kopułę katedry we Florencji, watykańską <i>Pietę</i> , <i>Monę Lizę</i> , <i>Damę z łasiczką</i> .	Uczeń rozpoznaje najważniejsze dzieła renesansu (także te, które nie zostały wspomniane w podręczniku).	
Odkrywanie Nowego Świata	Uczeń wie, kim był Krzysztof Kolumb. Zna datę odkrycia Ameryki przez Kolumba.	Uczeń wie, kim był Ferdynand Magellan. Zna datę pierwszej podróży dookoła świata. Wymienia przyczyny i skutki odkryć geograficznych. Wskazuje na mapie trasy wypraw Kolumba i Magellana.	Uczeń zna i opisuje kulturę Ameryki prekolumbijskiej. Wie, kim był Vasco da Gama.	Wskazuje na mapie trasę wyprawy da Gamy.	Uczeń samodzielnie dokonuje oceny odkryć geograficznych.
Reformacja*	Uczeń wie, kim był Marcin Luter. Zna datę wystąpienia Marcina Lutra.	Uczeń wie, co to są reformacja, protestanci, seminarium. Odróżnia cechy charakterystyczne wyznań protestanckich i katolickiego.	Uczeń wymienia przyczyny reformacji. Wymienia podstawowe różnice między wyznaniami.	Wskazuje na mapie największe skupiska katolików i protestantów w XVI-wiecznej Europie.	Uczeń wie, kim byli jezuci.
Wawel królewski złotego wieku	Uczeń wie, kim byli Zygmunt Stary i Zygmunt	Uczeń wie, kim byli Bona Sforza, Jan Kochanowski i	Uczeń rozpoznaje zabytki architektury	Uczeń wie, kim był Stańczyk i rozpoznaje	Opowiada o życiu codziennym na

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	August. Opowiada o życiu codziennym na wawelskim dworze.	Mikołaj Rej. Zna i wyjaśnia pojęcie złotego wieku. Wie, skąd się wzięła nazwa włoszczyzna.	renesansowej – krużganki wawelskie i ratusz w Poznaniu.	jego wizerunek na obrazie Jana Matejki.	wawelskim dworze.
Astronom, który poruszył Ziemię	Uczeń wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik.	Uczeń potrafi opowiedzieć o życiu Mikołaja Kopernika.	Uczeń opowiada o studiach Mikołaja Kopernika. Wskazuje na mapie miejsca związane z Mikołajem Kopernikiem. Objaśnia teorię heliocentryczną. Na przykładzie Kopernika wyjaśnia, co oznacza określenie <i>człowiek renesansu</i> .	Uczeń potrafi wyjaśnić, czy Mikołaj Kopernik był Polakiem, i uzasadnić swoje wyjaśnienie.	
Szlachcic – rycerz i obywatel	Uczeń wie, co to są husaria, pospolite ruszenie i sejmik.	Uczeń wie, jak ukształtował się stan szlachecki i jakie miał obowiązki. Zna podział stanu szlacheckiego ze względu na majątek. Wie, co to jest trybunał.	Uczeń wie, czym były przywileje szlacheckie. Odróżnia znaczenie terminów: <i>senat, izba poselska, sejm</i> . Porównuje sejm dawny ze współczesnym.	Uczeń rozumie znaczenie przywilejów w rozwoju stanu szlacheckiego.	Dostrzega związek między polityką dawną a współczesną.
Rzeczpospolita wielu narodów	Uczeń wie, kim był Zygmunt August.	Uczeń zna datę zawarcia i postanowienia unii lubelskiej. Wymienia narodowości zamieszkujące Rzeczpospolitą.	Uczeń wie, kim była Barbara Radziwiłłówna. Wskazuje na mapie Koronę i Wielkie Księstwo Litewskie. Rozpoznaje świątynie różnych wyznań. Opowiada o polskiej tolerancji.	Uczeń wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Korony w 1569 r. Rozumie nazwę Rzeczpospolita Obojga Narodów i wyjaśnia jej znaczenie.	Wie, czym była konfederacja warszawska.
Szlachta wybiera królów	Uczeń zna pierwszych królów elekcyjnych.	Uczeń wie, dlaczego w Rzeczpospolitej wprowadzono wolną	Uczeń wie, czego dotyczyły artykuły henrykowskie.	Uczeń porównuje władzę współczesną z dawną. Wie, co to jest	Porównuje wybory współczesne z wolną elekcją.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
		<p>elekcję.</p> <p>Zna dokonania pierwszych królów wybranych w drodze wolnych elekcji.</p> <p>Zna datę pierwszej wolnej elekcji.</p> <p>Wie, czym były artykuły henrykowskie.</p> <p>Opowiada, jak przebiegała elekcja.</p>	<p>Wie, kto mógł wybierać króla podczas wolnej elekcji.</p>	<p>trójpodział władz, i rozumie jego znaczenie.</p>	
Życie codzienne w szlacheckim dworze	<p>Uczeń wie, jak wyglądał dwór szlachecki.</p>	<p>Uczeń opowiada, jak wyglądał dwór szlachecki.</p> <p>Wie, co to są pańszczyzna i folwark.</p> <p>Omawia wygląd i zasady funkcjonowania folwarku.</p> <p>Wie, kim byli flisacy.</p>	<p>Uczeń potrafi wyjaśnić termin <i>spichlerz Europy</i>.</p> <p>Rozumie znaczenie handlu zbożem dla gospodarki Rzeczypospolitej.</p>	<p>Uczeń opisuje wygląd magnackiej rezydencji.</p> <p>Wie, kim był Jan Zamoyski*.</p>	<p>Wymienia podstawowe zajęcia magnatów.</p>
W kraju skrzydlatych jeźdźców	<p>Uczeń wie, co to jest husaria i jak wyglądał husarz.</p> <p>Wie, kim był Jan Kazimierz.</p>	<p>Uczeń wie, kim był Stefan Czarniecki.</p> <p>Podaje przyczyny i skutki wojen polsko-szwedzkich.</p> <p>Zna datę rozpoczęcia i zakończenia potopu szwedzkiego.</p> <p>Zna słowa drugiej zwrotki <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>.</p>	<p>Uczeń potrafi wyjaśnić termin <i>potop szwedzki</i>.</p> <p>Wie, co to jest unia personalna.</p>	<p>Rozumie znaczenie obrony Jasnej Góry w czasach potopu szwedzkiego.</p> <p>Rozumie treść drugiej zwrotki <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>.</p>	<p>Uczeń zna rodowód Zygmunta III Wazy.</p>
Zwycięstwo pod Wiedniem	<p>Uczeń zna datę bitwy pod Wiedniem.</p>	<p>Uczeń wie, kim byli janczarzy i Tatarzy.</p> <p>Wymienia przyczyny i skutki wojen polsko-tureckich.</p>	<p>Uczeń zna datę bitew pod Cecorą i Chocimiem.</p> <p>Rozpoznaje na ilustracji pałac w Wilanowie – wskazuje bryłę pałacu i ogród.</p>	<p>Potrafi objaśnić określenie <i>Lew Lechistanu</i>.</p> <p>Na podstawie planu opowiada o przebiegu bitwy pod Wiedniem.</p> <p>Wie, co to jest Wersal.</p>	<p>Uczeń samodzielnie dokonuje oceny udziału wojsk polskich w bitwie pod Wiedniem.</p>
Czasy	<p>Uczeń wie, kiedy</p>	<p>Uczeń wymienia</p>	<p>Uczeń wie, kim byli</p>	<p>Wie, w jakim celu</p>	<p>Uczeń znajduje analogie</p>

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
stanisławowskie*	powołano Komisję Edukacji Narodowej.	osiągnięcia króla Stanisława Augusta Poniatowskiego w dziedzinie kultury. Wie, kim był Marcello Bacciarelli i Canaletto. Rozpoznaje na ilustracji pałac Na Wodzie w Łazienkach Królewskich w Warszawie.	Ignacy Krasicki i Grzegorz Piramowicz. Wie, co to są oświecenie i klasycyzm.	powołano Komisję Edukacji Narodowej. Wie, co to są Szkoła Rycerska i Collegium Nobilium.	między kulturą polską i europejską.
„Witaj majowa jutrzeńko...”	Uczeń zna datę dzienną uchwalenia pierwszej polskiej konstytucji. Potrafi wymienić trzy państwa uczestniczące w rozbiorach Polski.	Uczeń zna datę I rozbioru. Wymienia przyczyny I rozbioru i zwołania Sejmu Czteroletniego.	Uczeń potrafi wskazać na mapie ziemie zabrane Rzeczypospolitej w I rozbiorze. Wymienia najważniejsze reformy wprowadzone na mocy <i>Konstytucji 3 maja</i> .	Wie, co Sejm Czteroletni uchwalił z sprawie mieszczan i dlaczego. Wie, dlaczego 3 maja obchodzone jest w Polsce święto narodowe.	Uczeń samodzielnie dokonuje oceny postanowień <i>Konstytucji 3 maja</i> .
Insurekcja kościuszkowska	Uczeń wie, kim był Tadeusz Kościuszko. Zna datę insurekcji kościuszkowskiej.	Uczeń zna datę i przyczynę II rozbioru Rzeczypospolitej. Wie, co to są insurekcja i kosynierzy.	Uczeń potrafi wyjaśnić, dlaczego Kościuszkę nazywamy bohaterem dwóch narodów. Opowiada o bitwie pod Raławicami.	Uczeń potrafi dokonać oceny insurekcji kościuszkowskiej – wskazać jej mocne i słabe strony. Wie, czym był i jest Order Virtuti Militari.	Wie, jakie znaczenie miało i ma przyznawanie orderów (podaje przykłady różnych polskich odznaczeń).
Upadek Rzeczypospolitej	Uczeń zna datę III rozbioru Polski.	Uczeń wymienia przyczyny upadku Rzeczypospolitej. Wie, co to są abdykacja i anarchia.	Uczeń wskazuje na mapie ziemie zagarnięte w kolejnych rozbiorach przez poszczególne państwa.	Uczeń zastanawia się, czy i w jaki sposób można było uniknąć rozbiorów.	

Dostosowanie zasad z historii do możliwości uczniów ze specjalnymi wymaganiami edukacyjnymi.

1. Uczniowie posiadający opinię z poradni psychologiczno - pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.

2. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinie poradni psychologiczno- pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się.
3. W stosunku wszystkich uczniów posiadających dysfunkcję zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do prac.